

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2019:44 Ett bättre premiepensionssystem D-nr S2019/04594/SF

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten ställer sig bakom förslaget i huvudsak. Vi bedömer att förslaget om ett upphandlat fondtorg kommer att bidra till högre kvalitet och lägre kostnader för pensionssparare och pensionärer (i det följande benämnda som pensionssparare). Ett mindre antal fonder kommer även att förenkla valsituationen för pensionssparare. Pensionsmyndigheten har emellertid ett antal mindre synpunkter på förslaget.

Mål för premiepensionssystemet

Pensionsmyndigheten anser att det av utredningen föreslagna målet för spartiden endast bör avse tiden fram till utbetalning istället för hela perioden. Vidare bör det föreslagna målet för utbetalningstiden kompletteras med ett separat avkastningsmål.

Vår bedömning är att det i nuläget saknas förutsättningar att uppnå målet om låg volatilitet under utbetalningstiden då en stor del av pensionärerna valt fonder med hög risk. Detta mål bör därför införas senare, efter den föreslagna utredningen om en ny utbetalningsprodukt. Alternativt bör målet i nuläget endast gälla traditionell försäkring.

Valarkitektur för premiepensionssystemet

Pensionsmyndigheten har i nuläget ansvar för hela valmiljön inom den allmänna pensionen, där valarkitekturen för fondval ingår. Att bryta ut valarkitekturen ur den valmiljön försvårar och fördyrar en effektiv helhetslösning och får negativa effekter för vårt informationsuppdrag. Att lägga ansvar för utformning av valarkitekturen på nya myndigheten medan genomförandet läggs på Pensionsmyndigheten skulle, enligt vår bedömning avsevärt försvåra utvecklingsarbetet. Av dessa skäl förordar vi att ansvaret samlas på Pensionsmyndigheten och avstyrker förslaget att överföra ansvar för valarkitekturen till den nya myndigheten.

Pensionsmyndigheten instämmer i att en genomtänkt valarkitektur är central för att underlätta för pensionssparare att göra välgrundade val om sin pension. Vi avstyrker emellertid den föreslagna relativt detaljerade regleringen, vars utformning inte prövats på pensionssparare.

www.pensionsmyndigheten.se

Upphandling av fonder

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslagen om att den nya myndigheten ska ansvara för upphandling av fonder på fondtorget. Nya bestämmelser bör dock konstrueras så att de fungerar tillsammans med vår fondhandelsmodell och vårt behov av daglig värdering och handel. Att tillåta specialfonder med veckovis handel och värdering skulle förorsaka pensionsspararna väsentliga kostnader för ombyggnad av systemstöden utan motsvarande fördelar. Pensionsmyndigheten avstyrker därför förslagen om att i lag tillåta specialfonder på fondtorget.

En ny myndighet och uppdelning av uppgifter

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslaget att den nya myndigheten ska inrättas genom att Sjunde AP-fonden ges nya uppgifter. Vi delar utredningens bedömning att det är att föredra, framför att bilda en helt ny myndighet.

Vi anser dock att förslaget om att den nya myndigheten ska avtala om krav på fondhandel och fondinformation avsevärt skulle försämra förutsättningarna för Pensionsmyndigheten att ta det operativa ansvaret för fondhandel och fondinformation. Av den anledningen bör dagens fondavtal ersättas av två kompletterande fondavtal, som respektive myndighet ingår med fondförvaltaren. De operativa delarna bör regleras i ett underordnat avtal mellan fondförvaltarna och Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten bör ha fortsatt rätt att välja den kapitalförvaltare som bäst kan bidra till att åtagandena till pensionsspararna inom den traditionella försäkringen kan fullgöras. Av det skälet avstyrker Pensionsmyndigheten förslaget att den nya myndigheten ska ges ett lagstadgat uppdrag om att ansvara för hela kapitalförvaltningen i den traditionella försäkringen. Vi välkomnar dock möjligheten att kunna ge den nya myndigheten förvaltningsuppdrag, när det bedöms vara det bästa alternativet för pensionsspararna.

Ikraftträdande

Pensionsmyndigheten konstaterar att tidpunkten för ikraftträdande för utredningens förslag behöver senareläggas. Det gäller särskilt bestämmelserna rörande valarkitekturen. Ikraftträdandet bör i denna del samordnas med tidpunkten för när det nya upphandlade fondtorget beräknas vara färdigställt.

Konsekvenser för Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten bedömer den uppskattade kostnaden för att genomföra förslagen om valarkitektur och uppdelning av uppgifter som rör fondtorget till cirka 80-95 mnr. Merparten av kostnaderna avser IT-utveckling rörande valarkitekturen, men även kostnader för att ta fram nya avtal och nya myndighetsgemensamma processer ingår i uppskattningen. Kostnader för den IT-utveckling som krävs om specialfonder skulle tillåtas ingår inte.

1 Mål för premiepensionssystemet

Mål för premiepensionssystemet (5.2.3)

Förslaget om att dela upp förvaltningen av premiepensionen i en sparandefas respektive en utbetalningsfas tillstyrks av Pensionsmyndigheten. Förvaltningen bör enligt Pensionsmyndighetens uppfattning bedrivas på olika sätt före och efter uttag av

pension, med fokus på hög avkastning under sparandetiden och fokus på låg volatilitet under utbetalningstiden. Det överensstämmer med att det sätts olika mål för att styra inriktning och risknivå för premiepensionssparandet.

Avkastningsmålet för spartiden i utredningens förslag avser dock, vad vi kan förstå, hela försäkringstiden och sammanfaller därför med målet om låg volatilitet under utbetalningstiden (s.678). Det innebär att utbetalningstiden omfattas av två oförenliga mål i förslaget. Vi anser att målet för spartiden endast bör avse tiden fram till utbetalning. Alternativt bör målet om låg volatilitet endast omfatta den traditionella försäkringen.

Det saknas idag förutsättningar för att uppnå målet om låg volatilitet under utbetalningstiden för de dryga 80 procenten av pensionärerna som valt att ligga kvar i fondförsäkring under utbetalningstiden. De har i genomsnitt en relativt hög risk i sina placeringar och därmed en hög volatilitet. Om målet inte endast skulle avse traditionell försäkring i nuläget, anser vi att införandet av målet om låg volatilitet bör avvakta den föreslagna utredningen om en utbetalningsprodukt.

Pensionsmyndigheten anser vidare att målet för utbetalningstiden bör kompletteras med ett mål för avkastningen. Utbetalningstiden är för de allra flesta pensionärer relativt lång och ett ensidigt mål att uppnå låg volatilitet under utbetalningstiden riskerar att innebära lägre pensioner.

Allt fler tar ut pension samtidigt som man arbetar deltid och befinner sig därmed i båda faserna samtidigt. Ur detta perspektiv vore det önskvärt om lagstiftaren klargör hur delmålen ska utvärderas.

En särskild utbetalningsprodukt behöver utredas (5.2.5)

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslaget om att en särskild utbetalningsprodukt behöver utredas. En sådan utredning bör minst omfatta:

- Övergångsfas mellan fondförsäkring till traditionell försäkring
- Flytt från traditionell försäkring tillbaka till fondförsäkring

2 Valarkitektur för premiepensionssystemet

Huvuddragen i en ny valmiljö (5.5.1)

Ansvar för valarkitekturen

Pensionsmyndigheten instämmer i att valarkitekturen inom premiepensionen bör utvecklas. En genomtänkt valarkitektur är central för att underlätta för pensionssparare att göra välgrundade val om sin pension.

Pensionsmyndighetens ansvar omfattar hela valmiljön inom allmän pension vilket är ett brett uppdrag där premiepensionens valarkitektur ingår. Ansvaret är kopplat till Pensionsmyndighetens informationsuppdrag och vägledning för pensionssparare i samtliga val. I valmiljön ingår exempelvis även samverkan med MinPension om Uttagsplan, som syftar till att underlätta val för pensionssparare. Dessutom är valarkitekturen för fondval komplex och helt integrerad i Pensionsmyndighetens IT-lösningar. Pensionsmyndigheten anser att det vore olyckligt om ansvaret för valmiljön splittrades på två olika myndigheter såsom utredningen föreslår.

Utredningens förslag innebär att Pensionsmyndigheten ges fortsatt ansvar för all kontakt med enskilda pensionssparare och pensionärer, t.ex. genom information på

Pensionsmyndighetens hemsida. Samtidigt föreslås att den nya myndigheten ges ansvar för att utforma valarkitekturen. Det innebär i praktiken att Pensionsmyndigheten föreslås implementera den valarkitektur som beslutats av den nya myndigheten på Pensionsmyndighetens hemsida.

Pensionsmyndigheten anser att den föreslagna uppdelningen av ansvaret för valmiljön på två myndigheter avsevärt kommer att försvåra utvecklingen av en ny valarkitektur. Pensionsmyndigheten har redan idag den kompetens om valarkitektur, beteendeekonomi och pensionsspararnas behov som behövs för att utveckla och kravställa utformningen av valarkitekturen. Kvaliteten på vår hemsida och interaktionen med pensionsspararna är avgörande för att budskap och information i valarkitekturen ska nå fram. Att en annan myndighet skulle kravställa valarkitekturen skulle bli både ineffektivt och dyrare samt riskera att ge en sämre slutprodukt. Av dessa skäl förordar vi att ansvaret samlas på Pensionsmyndigheten och avstyrker förslaget att överföra ansvar för valarkitekturen till den nya myndigheten.

Vi anser också att Pensionsmyndighetens valarkitektur för premiepension bör ha ett bredare perspektiv än vad utredningen föreslår och omfatta exempelvis stöd för val mellan fondförsäkring och traditionell försäkring och val av efterlevandeskydd, eftersom det är val som berör samtliga pensionssparare inför utbetalning.

Utredningen framhåller att valarkitekturen bör vara fristående från regeringens inflytande. Vi tolkar förslaget så att man vill undvika att regeringen försöker styra valarkitekturens utformning för att därmed ges inflytande över vilka fonder som ska släppas in på torget. Pensionsmyndigheten bedömer att risken för att regeringen skulle styra fondurvalet via en valarkitektur som överdriven. Det kommer att regleras i lag vilka slags fonder som ska upphandlas och detsamma gäller den nya myndighetens mandat att bestämma upphandlingskriterier och antal fonder som ska upphandlas.

Reglering av valarkitekturen

Pensionsmyndigheten instämmer i att en genomtänkt valarkitektur innebär att en pensionssparare exponeras för en frågeställning i taget och att det bör regleras i lag att förvalet ska ingå i valarkitekturen. Men vi bedömer att detaljgraden, med fyra definierade steg och hur de ska hanteras, i 64 kap 26 c-f §§ SFB är för hög. Förslaget på valarkitektur är ett teoretiskt ställningstagande och har inte utvecklats tillsammans med pensionssparare för att se vilket stöd de behöver och hur de agerar i praktiken. Att lagfästa de principiella stegen i en tjänsteutformning begränsar möjligheten att göra en bra tjänst som ger stöd och skapar flexibilitet i lösningen.

Vi förordar att lagstiftningen endast bör omfatta att förvalet (AP7Såfa) ska vara utgångspunkt tillsammans med en målsättning för valarkitekturen om att pensionssparare ska vara upplysta om vad de gör och konsekvenserna av aktiva val. Pensionsmyndigheten avstyrker därför den föreslagna detaljutformningen i lag om flera steg, innan utformningen har kunnat utprövas i samverkan med pensionssparare.

Om lagstiftaren ändå bestämmer sig för att överföra ansvaret för valarkitekturen på den nya myndigheten förordar vi att utvecklingen av valarkitekturen bör ske i samverkan mellan myndigheterna. Pensionsmyndigheten avstyrker förslaget att valarkitekturen ska regleras av den nya myndigheten genom myndighetsföreskrifter.

Vilka steg i valarkitekturen ska kunna kombineras? (5.5.4)

Det framgår av utredningsdirektiven att det inte ska finnas statliga fonder på fondtorget. Det innebär att AP7 Såfa och de s.k. byggstensfonderna inte skulle göras valbara på fondtorget.

Enligt utredningens förslag kommer emellertid AP7 Såfa med underliggande fonder i vissa fall att användas vid avveckling av fonder på fondtorget. Det innebär att aktiva sparare ändå kan komma att erhålla placeringar i förvalets fonder, som en del av sin fondportfölj.

I nuläget har nästan 380 000 pensions sparare en kombination av AP7 Såfa och privata fonder, vilket i huvudsak beror på att privata fonder har avvecklats från fondtorget. Därutöver har cirka 160 000 sparare aktivt valt någon av AP7:s fonder på fondtorget, ofta i kombination med privata fonder. Pensionsmyndigheten anser därför att aktiva pensions sparare även fortsatt bör kunna kombinera privata fonder med fonderna i förvalet. Vi kan inte se några risker för skyddet av pensions spararna om denna möjlighet kvarstår. Utifrån principen om valfrihet och att pensions sparares efterfrågan ska beaktas, förefaller det ineffektivt att ta bort en lösning som pensions sparare efterfrågat. Av dessa skäl avstyrker Pensionsmyndigheten förslaget att aktiva pensions sparare inte ska kunna välja AP7 Såfa eller byggstensfonderna. Det finns dessutom starka skäl att avvakta reglering i denna fråga tills utredningen rörande förvalet och den föreslagna utredningen om en utbetalningsprodukt har behandlats.

3 Förslag om upphandling

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslaget om att den nya myndigheten ska ansvara för upphandling av fonder på fondtorget. Vi bedömer att förslaget om ett upphandlat fondtorg kommer att bidra till högre kvalitet och lägre kostnader för pensions sparare. Ett mindre antal fonder kommer även förenkla valsituationen för pensions sparare.

3.1 Upphandlingsföremålet (kap 7)

Vilka fonder ska kunna upphandlas till premiepensionens fondtorg? (7.2)

Pensionsmyndigheten håller med om att specialfonder, åtminstone på ett teoretiskt plan, kan bidra till ökad valfrihet för pensions sparare. Utredningen har dock inte påvisat att det finns någon betydande efterfrågan från pensions sparare på specialfonder. Vi bedömer att utbudet av UCITS-fonder är tillräckligt omfattande för att erbjuda valfrihet på fondtorget.

Det är enligt Pensionsmyndigheten förknippat med administrativa problem och höga kostnader med att inkludera fonder som inte omfattas av krav på daglig handel och likviditet.

I rollen som försäkringsgivare behöver Pensionsmyndigheten dagliga andelsvärden vid olika försäkringshändelser, t.ex. för att fastställa rätt värden den dag en pensions sparare avlider. Såväl samarbetsavtalet med Sjunde AP-fonden om förvaltning av förvalet som nuvarande fondavtal ställer krav på daglig handel, vilket beror på att fondhandeln är anpassad till den tekniska fondhandelsmodell som Pensionsmyndigheten tillämpar.

Om specialfonder skulle införas måste pensionssparare förstå konsekvenserna vid omplacering till och från specialfonder, där omplacering kan fördröjas upp till en vecka. Att tillåta specialfonder medför därför extra komplexitet i valarkitekturen.

Pensionsmyndigheten bedömer till sist att en inkludering av specialfonder med veckovis handel skulle innebära relativt omfattande IT-utveckling för myndigheten. Kostnaderna för en sådan utveckling kommer att behöva finansieras av alla pensionssparare genom Pensionsmyndighetens generella avgiftsuttag och inte bara de som skulle välja specialfonder. Av dessa skäl avstyrker Pensionsmyndigheten förslagen om att i lag tillåta specialfonder på fondtorget.

3.2 Utgångspunkter för ny reglering (kap 9)

Upphandling eller valfrihetssystem? (9.1)

Pensionsmyndigheten instämmer i att det finns fördelar med upphandling jämfört med dagens system med anslutning av fonder som uppfyller vissa specifika kriterier. Rimligen bör kvaliteten på fondutbudet kunna öka och priset pressas. Färre fonder innebär också en mer överskådlig valsituation för dem som vill göra ett aktivt fondval på fondtorget.

Det bör dock noteras att ett upphandlingsförfarande måste upprepas regelbundet vilket innebära att vissa fonder kommer att behöva lämna fondtorget och nya komma in. Premiepensionssystemet är redan idag mycket omfattande och beräknas växa över tid. Det innebär att en förnyad upphandling kommer att medföra mycket stora transaktioner då värdepapper måste avyttras av de fonder som lämnar systemet. Samtidigt måste tillkommande/eller kvarstående fonder på fondtorget anskaffa värdepapper i samma skala. Sådana stora kapitalrörelser riskerar att påverka prisbilden på marknaden, vilket innebär att pensionssparare riskerar att drabbas av oförmånliga priser vid transaktioner i fonderna. Därtill har fonderna kunder utanför premiepensionssystemet som kan påverkas negativt vid större köp eller försäljningar.

I det första steget i reformeringen av premiepensionen har cirka 360 fonder avvecklats. Det underlättades av att dessa fonder förvaltade relativt små volymer premiepensionskapital. Avveckling efter upphandling kommer att innebära att fonder med mycket större premiepensionskapital kommer behöva avvecklas. Konsekvenserna för pensionssparare och de finansiella marknaderna kan då bli märkbara. Flödena från dessa avslut kan bli mycket komplicerade och kommer antagligen kräva succesiva avslut, något som idag saknar systemstöd hos Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten anser att frågan behöver analyseras närmare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

3.3 Övergripande principer för upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg (kap 10)

Den nya myndigheten ska upphandla fonder med sådana egenskaper och i sådan omfattning att valfrihet upprätthålls (10.2.2)

Utredningen anger att 64 kap 22 § SFB som ger Pensionsmyndigheten rätt att begränsa antalet fondavtal per fondförvaltare ska upphävas. Det innebär att det inte längre finns någon begränsning av risken för alltför dominerande fondförvaltare. Om en sådan dominerande fondförvaltare förlorar anbud i en senare upphandling eller det

skulle framkomma allvarliga problem så att dennes fonder i flera kategorier behöver avvecklas kan det få betydande konsekvenser för pensionsspararna, premiepensionssystemet och marknaden. Lagstiftaren bör överväga om föreslagen bestämmelse 64 a kap. 8 § SFB behöver kompletteras, så att den nya myndigheten även ska beakta risken för beroende till ett fåtal dominerande fondförvaltare.

3.4 Ett regelverk för upphandling av fonder till premiepensionens fondtorget (kap.11)

Förenklingsutredningens förslag till enklare och flexibla upphandlingsregler bör tjäna som förebild (11.1)

I avsnitt 9.3 anges att upphandlingsreglerna ska vara flexibla och särskilt anpassade för att avse upphandling av fonder. Utredningens förslag till upphandlingsregler har utformats bl.a. med förenklingsutredningens förslag som förebild.

Tillämpningsområdet för den regleringen är emellertid avsedd för olika varor och tjänster som understiger tröskelvärdena eller av annan anledning inte omfattas av upphandlingsdirektivets tillämpningsområde. När det rör ett specifikt objekt som i detta fall, upphandling av fonder på fondtorget, är det inte lika självklart att motsvarande skäl för ett mer flexibelt och förenklat förfarande är lämpligt i samma utsträckning. Dessutom saknas närmare överväganden om varför vissa grundläggande förfaranderegler inte behöver regleras. Som exempel kan anges obligatoriska uteslutningsgrunder som syftar till att utesluta olämpliga anbudsgivare (jfr 13 kap. 1-2 §§ LOU). Ytterligare överväganden behöver göras för att säkerställa att förslaget är tillräckligt förutsebart och rättssäkert och också motverkar de risker för problem kopplade till fondförvaltare på fondtorget.

Definitioner (11.2)

I 1 kap. 2 § LOU definieras *upphandling* utifrån begreppet kontrakt. Utredningen gör bedömningen att köp av finansiella instrument inte utgör ett kontrakt i upphandlingsdirektivets mening. Pensionsmyndigheten anser därför att begreppet upphandling i SFB:s mening bör definieras. Med en egen definition blir det tydligt att upphandling av fonder faller utanför tillämpningsområdet för upphandlingsdirektiven och övrig nationell upphandlingslagstiftning. Det ger också ett stöd i tillämpningen och klargör att den direktivstyrd regleringen endast kan vara vägledande.

Direktupphandling efter att ett fondavtal har sagt upp i förtid eller hävts (11.15.1)

Om enstaka fonder avvecklas från fondtorget i förtid av olika skäl ska enligt utredaren ingen åtgärd vidtas så länge som fondutbudet är tillräckligt för att ge pensionsspararna en reell valfrihet. Först om den reella valfriheten försvinner ska nya fonder till fondtorget införskaffas och då genom direktupphandling.

Enligt förslaget ska flera bestämmelser som gäller vid upphandling inte tillämpas vid en direktupphandling, se 64 a kap. 29 § SFB. Det gäller exempelvis kriterierna för likvärdiga fonder och rangordning av dessa, se 64 a kap. 26-28 §§ SFB. Av utredningen framgår emellertid inte hur en direktupphandlad fond i sådana fall ska rangordnas i förhållande till kvarvarande fonder inom samma kategori, dvs. om den kan ersätta den avvecklade fondens rangordningsplats eller om rangordningen för samtliga fonder inom kategorin kan behöva ändras. Om ytterligare fonder i kategorin

senare avvecklas har det betydelse för hur medel i dessa fall ska fördelas mellan direktupphandlade fonder och övriga fonder i samma kategori. Utredningens förslag behöver därför förtydligas i denna del.

Avtalets löptid (11.16.3)

I upphandlingsdirektiven och LOU regleras under vilka förutsättningar och förhållanden ett tilldelat kontrakt får ändras. Huvudregeln är annars att ändringar i ett kontrakt inte får ske eftersom det då är att anse som en otillåten direktupphandling. Upphandlingsföremålet anses då inte längre vara samma sak som upphandlades från början. Frågan om ändringar av upphandlade fondavtal och om de skäl som motiverat undantagsregler på det direktivstyrda området gör sig gällande för fondavtalen eller inte omnämns inte i betänkandet. Redan i dag förekommer exempelvis byte av andelsklasser, sammanläggning av fonder, partsbyte. Fondavtalet kan även behöva ändras utifrån ändringar i fondregelverket. Många åtgärder kan regleras från början i upphandlat fondavtal men det kan inte uteslutas att situationer uppstår som förutsätter att fondavtalet behöver ändras. Pensionsmyndigheten anser därför att det bör klargöras under vilka förutsättningar det får ske.

3.5 Övergången till ett upphandlat fondtorg (kap.12)

Likvärdig fond om spararen inte väljer fond (12.3.1)

För det fall en fond avvecklas från fondtorget och en fondsparare inte väljer en ny fond inom utsatt tid ska kapitalet flyttas till en likvärdig fond. En liknande hantering tillämpas redan inom Pensionsmyndigheten, med den skillnaden att endast likvärdig fond från samma fondförvaltare kan komma ifråga.

Någon närmare vägledning om hur regelverket ska tillämpas i olika situationer ges inte. Exempelvis kan följande situationer uppkomma:

- En likvärdig fond får svårt att hantera mycket stora inflöden av kapital
- Flera fonder kan komma att vara närmast likvärdiga som mottagare, vilken gör det svårt att besluta om likvärdig fond,
- Premiepensionsmedel kan komma att koncentreras till några få fonder som därmed kan bli så stora att de blir svåra att hantera i senare upphandlingar eller vid avveckling.

Pensionsmyndigheten anser därför att det behövs närmare överväganden rörande förslagen om överföring till likvärdig fond.

Pensionsmyndigheten uppfattar förslaget som att premiepensionskapital ska flyttas till likvärdig fond utifrån vad som anges i upphandlat fondavtal. Vi utgår ifrån att denna åtgärd ska kunna angripas rättsligt, dels av de fondförvaltare som inte tilldelas medel och dels av de pensionssparare som berörs. Samma åtgärd torde därmed kunna bli föremål för prövning i såväl förvaltningsdomstol som allmän domstol. Eftersom samma åtgärd kan bli föremål för prövning i olika domstolar behöver det redogöras för vilka processrättsliga förutsättningar som ska föreligga och eventuella konsekvenser av detta.

4 Ny myndighet och uppgifter inom premiepensionen (kap 13)

Utredningens organisationsförslag (13.5)

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslaget att den nya myndigheten ska inrättas genom att Sjunde AP-fonden ges nya uppgifter. Vi delar utredningens bedömning att det är att föredra, framför att bilda en helt ny myndighet. Vi instämmer i att förslaget leder till lägre uppstartskostnader och förbättrar möjligheterna att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet, jämfört med alternativet att bilda en helt ny fristående myndighet.

4.1 Uppdelning av uppgifter inom premiepensionsverksamheten

Att Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare innebär ett fortsatt åtagande mot pensionsspararna om att deras medel i fondförsäkringen ska vara rätt placerade vid var tidpunkt i enlighet med gällande bestämmelser.

I fondförsäkringen utför Pensionsmyndigheten fondhandel med fonder i egenskap av försäkringsgivare och andelsägare.

Utredningens förslag innebär att den nya myndigheten ska fatta beslut om att ingå eller säga upp fondavtal och besluta om att ansluta eller avveckla fonder på fondtorget samtidigt som Pensionsmyndigheten ska verkställa besluten i försäkringssystem och genomföra fondhandel. Det innebär en betydande ökning av operativa risker i en verksamhet som hanterar extremt stora belopp i tidskritiska processer. Det är extra viktigt med tydlig ansvarsfördelning och gränsdragning vid beslut om fondavtal samt anslutning eller avveckling av fonder. Pensionsmyndigheten bedömer att en uppdelning av verksamheten på två myndigheter kommer att kräva en sömlös samverkan mellan myndigheterna i dessa avseenden och myndighetsöverskridande processer och nytt systemstöd för att säkerställa detta. Samverkan behövs exempelvis för att säkerställa kontinuerlig överföring av information till Pensionsmyndigheten om innehåll i den nya myndighetens kommande beslut och tidplan för beslut om avveckling av fonder. Pensionsmyndigheten måste då:

- erhålla korrekta uppgifter om mottagande fond och datum när fondhandel ska ske
- ge pensionssparare rätt information om händelsen i god tid
- möjliggöra för pensionssparare att göra ett nytt fondval för fondavslut
- felfritt hantera fondavslut och överföring av medel till mottagande fond.

Lagstiftaren bör i det fortsatta beredningsarbetet närmare klargöra fördelningen mellan myndigheterna, exempelvis av följande arbetsuppgifter:

- ansvar för fondförvaltarnas uppgiftsskyldighet
- ansvar för granskningen av fondförvaltarna när det gäller fondinformation och fondhandel
- handläggning av fondärenden.

Det är önskvärt att lagstiftaren då även ser över formuleringen i 64 kap. 3 c § SFB, då beskrivningen av Pensionsmyndighetens uppgifter är alltför snäv.

IT-kopplingar behöver hanteras

Pensionsmyndigheten är en myndighet med omfattande IT-verksamhet. Vår erfarenhet visar att det krävs tätt samarbete mellan användare i verksamheten och IT-avdelningen för att utveckla och förvalta IT-funktioner.

Fondtorget är en funktion för fondförsäkringen och därmed kopplat till de IT-system som hanterar fondförsäkringen. Vi bedömer att den nya myndigheten för att kunna ansvara för utvecklingen av fondtorget behöver ha en nära samverkan med Pensionsmyndigheten.

Vid granskning av fondförvaltare och fonder bedömer vi att den nya myndigheten behöver tillgång till data från Pensionsmyndighetens IT-system. Aktuell information från IT-systemen är idag en förutsättning för löpande granskning. Utredningens slutsats, att granskning inte hanteras med stöd av Pensionsmyndighetens övriga IT-system och att det inte finns något behov av samverkan avseende IT-stöd, är ur det perspektivet missvisande.

Fondavtal med fondförvaltare

Utredningens förslag om att överföra ansvar för fondavtalet innebär att den nya myndigheten blir en mellanhand mellan Pensionsmyndigheten som den formella försäkringsgivaren och fondförvaltarna.

Fondavtalet ställer dels upp generella villkor för fondförvaltare, dels mer specifika krav rörande fondhandel, lämnande av information till Pensionsmyndighetens hemsida etc. I den senare delen föreslås att Pensionsmyndigheten fortsatt ska ha det operativa ansvaret. Förslaget att endast den nya myndigheten ska ha en avtalsrelation med fondförvaltarna skulle försvåra för Pensionsmyndigheten att ta detta operativa ansvar i praktiken.

Förslaget riskerar enligt Pensionsmyndighetens uppfattning att försämra effektiviteten i en transaktionsintensiv verksamhet där Pensionsmyndigheten även i fortsättningen måste ha tät kontakt med fondförvaltarna. Sådana kontakter sker exempelvis vid:

- kontroll av fondhandel och daglig avstämning av andelskurser
- kontroll av fondinformation från fondförvaltare
- fondhändelser som ny fond, ändrade fondbestämmelser, eller avslut av fonder,
- hantering av prisreduktion och återföring av eventuella rabatter till pensionsspararna.

Pensionsmyndigheten anser därför att dagens fondavtal behöver ersättas av två kompletterande fondavtal, som respektive myndighet ingår med fondförvaltarna. De operativa delarna bör regleras i ett avtal mellan Pensionsmyndigheten och respektive fondförvaltare. Det bör klargöras att en fondförvaltare måste ingå bägge avtalen för att ges tillträde till fondtorget, och att Pensionsmyndighetens fondavtal är underordnat – först ingår den nya myndigheten avtal med fondförvaltaren som därefter ges rätt att ingå ett administrativt avtal med Pensionsmyndigheten för anslutning av upphandlad fond. En sådan ordning överensstämmer med att Pensionsmyndigheten även ingår ett samarbetsavtal om förvalet med den nya myndigheten som likt fondförvaltarna, har ett leverantörsförhållande till Pensionsmyndigheten.

Vi föreslår att:

- Den nya myndigheten ingår fondavtal efter upphandling med tillhörande utvärdering och granskning av upphandlingskriterier och fondavtalsvillkor i övrigt
- Pensionsmyndigheten ingår fondavtal om fondhandel, fondinformation och annan fondadministration med tillhörande granskning och kontroller.

4.2 Ansvar för att förvalta premiepensionstillgångar inklusive traditionell försäkring

Förvaltning av pensionsspararnas tillgångar i premiepensionsverksamheten är en bredare uppgift än kapitalförvaltning i allmänhet. Pensionsmyndigheten har som försäkringsgivare ansvar för förvaltningen av samtliga tillgångar och skulder i premiepensionsverksamheten, vilket regleras i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet¹.

Förvaltningen av tillgångar i fondförsäkring innebär att försäkringsgivaren som andelsägare utför fondhandel med Sjunde AP-fonden och privata fondförvaltare. Försäkringsgivaren ska placera nya pensionsrätter, göra omplaceringar och säkerställa att fondandelar kan säljas för att fullgöra utbetalningar i rätt tid till pensionssparare.

Förvaltningen av tillgångar i traditionell försäkring innebär att försäkringsgivaren måste anpassa kapitalförvaltningen så att värdet på tillgångarna under försäkringstiden överstiger värdet på skulden, d.v.s. försäkringsgivarens garantiåtagande till pensionsspararna. För tillgångar i traditionell försäkring gäller även att de ska investeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid (3 kap 5 § LPFP) vilket även innebär att Pensionsmyndigheten ska efterleva krav på ett överskottsmål (3 kap 2 § LPFP). Försäkringsgivaren ska driva verksamheten utifrån försäkringsmässiga principer och rättvist fördela kostnader, överskott och arvsvinster mellan pensionssparare. För att fullgöra detta ansvar krävs löpande samordning, anpassad efter situationen på de finansiella marknaderna, mellan ansvariga för kapitalförvaltningen och ansvariga aktuarier hos Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare bör därför ges fortsatt rätt att välja den uppdragstagare som bäst kan bidra till att åtagandet till pensionsspararna kan fullgöras. Det är särskilt viktigt i förvaltningen av skuldportföljen för den traditionella försäkringen i den utmanande räntemiljö som nu råder. Vi anser att Kammarkollegiet, som specialist inom statlig ränteförvaltning, har bättre förutsättningar än den nya myndigheten att uppnå bästa möjliga avkastning för pensionsspararna i nuläget. Kammarkollegiet är redan idag en mycket stor ränteförvaltare med många uppdragsgivare på den statliga och kyrkliga sidan. Vi har därför svårt att se några stordriftsfördelar med att flytta uppdraget till den nya myndigheten. Om förslaget ändå skulle genomföras krävs att den nya myndigheten bokför och redovisar förvaltningen samt rapporterar till Pensionsmyndighetens huvudbok i Agresso.

Utifrån dessa skäl avstyrker Pensionsmyndigheten förslaget om att den nya myndigheten ska ges ett lagstadgat uppdrag att sköta hela kapitalförvaltningen i Pensionsmyndighetens traditionella försäkring. Vi välkomnar emellertid en möjlighet

---

¹ Lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet, i detta dokument förkortad till LPFP.

att kunna ge den nya myndigheten kapitalförvaltningsuppdrag och föreslår att den föreslagna bestämmelsen ändras så att nya myndigheten efter överenskommelse med Pensionsmyndigheten *får* åta sig ett sådant uppdrag.

4.3 Pensionsmyndigheten kvarvarande ansvar och uppgifter

Att Pensionsmyndigheten ska fortsätta att vara försäkringsgivare för premiepensionen innebär bland annat att Pensionsmyndighetens behov av beställarkompetens inom kapitalförvaltningsområdet kvarstår oförändrat. Vi invänder därför mot utredningens bedömning att det finns vinster med att samla ansvar och kompetens för kapitalförvaltande uppgifter inom premiepension hos den nya myndigheten. Någon överföring av befintlig kapitalförvaltningskompetens från Pensionsmyndigheten till den nya myndigheten kommer dock inte vara möjlig. Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare omfattas av en aktsamhetsprincip i 3 kap. 3 § LPFP, vilket innebär krav på att placering och förvaltning av tillgångar ska göras av personer med helhetssyn, relevant kunskap och tillräcklig erfarenhet. Det avser i högsta grad kompetens inom kapitalförvaltning. Denna kompetens är även nödvändig för att Pensionsmyndigheten ska kunna bedöma och hantera risker i tillgångsförvaltningen och föra dialog med ansvarig aktuarie om skuldtäckning och överskott. Vid utläggning av all kapitalförvaltning till den nya myndigheten, krävs således en beställarkompetens som är likvärdig med den som redan idag finns hos Pensionsmyndigheten. Några samordningsvinster med att flytta kapitalförvaltningen till den nya myndigheten kommer således inte att uppstå.

Värt att notera är också att Pensionsmyndigheten även fortsatt kommer behöva ha nödvändig kompetens om fondtorget, fondförvaltare och fondregelverk som krävs för att sköta fondhandel och fondinformation, samt kontroll och granskning i den delen. Under en övergångsperiod krävs även kompetens för att slutföra påbörjade granskningar av fondförvaltare och fonder i övrigt.

Detta innebär att utredningens slutsats att Pensionsmyndighetens uppgifter kan renodlas ”till att framförallt innefatta pensionsadministration och pensionsinformation” (sid 491), inte överensstämmer med de krav, som ställs på försäkringsgivaren i LPFP.

Att Pensionsmyndigheten i utredningens förslag kvarstår som försäkringsgivare innebär också att ansvar för riskhantering i premiepensionsverksamheten rimligen också kvarstår. Samtidigt medför en delning av uppgifter på två myndigheter en betydande ökning av operativa risker i en verksamhet som hanterar stora belopp och tidskritiska processer. Vid utläggning av uppdrag till en uppdragstagare har Pensionsmyndigheten rätt till insyn och kontroll över hur den uppgiften utförs. Om en annan myndighet övertar ansvar för en uppgift finns inte motsvarande rätt till insyn och kontroll, vilket försvårar vår hantering av risker i premiepensionsverksamheten. Vi anser därför att Pensionsmyndighetens ansvar för exempelvis riskhantering bör beskrivas tydligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

4.4 Andra förslag gällande nya myndigheten

Jäv och bisysslor (13.6.8)

Föreslagen bestämmelse om att styrelseledamöter och anställda inte utan tillstånd, får ha del i vissa företag bör förtydligas. Det framgår av författningskommentaren att det är andel i fondförvaltare eller deras moderbolag som omfattas av förbudet. För att undvika onödig administration bör det klargöras om mindre aktieinnehav hos moderbolag (exempelvis svenska storbanker) kan undantas i regleringen. Vi föreslår även att det införs en kompletterande bestämmelse om att tillstånd *inte* får lämnas, i de fall ägarandelen innebär ett bestämmande inflytande. Pensionsmyndigheten anser också att den krets som föreslås kan utökas med externa fondförvaltare (vilka definieras i nuvarande fondavtal).

Myndigheten ska lämna en årsredovisning (13.6.11)

Vi föreslår att det i föreslagen bestämmelse framgår att förvaltningsberättelsen ska innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av myndighetens *olika verksamheter* samt *deras* ställning och resultat. Det bör också förtydligas att det är *förvaltningen av förvalet* som avses, vad gäller *att de tillgångar i vilka fondmedel placerats ska i årsredovisningen upptas till marknadsvärdet*.

Finansiering av myndigheten (13.8)

Utredningen berör inte närmare frågan om intressekonflikter. Det kan uppstå intressekonflikter vid fördelning av kostnader mellan olika verksamheter inom den nya myndigheten och mellan den nya myndigheten och Pensionsmyndigheten. Kostnader som ska finansieras med avgifter från fondförvaltare hos nya myndigheten får inte övervältras på pensionssparare, varken på pensionsspararna i förvalet eller pensionsspararna som försäkringskollektiv. Vi anser därför att hantering av dessa intressekonflikter bör beskrivas tydligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Fondförvaltarna ska finansiera hanteringen av fonder på fondtorget (13.8.2)

Utredningen ger i uppgift till den nya myndigheten att bedöma om nuvarande avgiftsnivåer för avgifter som tas ut av fondförvaltare är rimliga eller om de behöver justeras. Viktigt att beakta är att förslag om ändrad avgiftsnivå ska lämnas till regeringen senast 1 oktober året innan ändringen ska gälla. Detta kan medföra att avgifter inte hinner justeras inför nya myndighetens första verksamhetsår, då den nya myndigheten är planerad att vara på plats 1 januari 2021.

Övergångsbestämmelser mellan Pensionsmyndigheten och den nya myndigheten behöver även upprättas gällande övertagande av avgiftsområdet, om t.ex. hur man hanterar det om full kostnadstäckning inte uppnåtts inom avgiftsområdet hos Pensionsmyndigheten när den nya myndigheten tar över avgiftshanteringen.

Övrig verksamhet ska finansieras via uttag av premiepensionssystemet (13.8.4)

Det framgår av förslagen att den nya myndigheten ska finansiera vissa uppgifter via "avgiftsuttag från Pensionsmyndigheten" (s.529) som i sin tur tar avgifterna ur premiepensionssystemet, det vill säga från pensionsspararnas premiepensionskonton.

Pensionsmyndigheten lämnar framställan om avgiftsuttag till regeringen och administrerar efter regeringens beslut själva avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet. Pensionsmyndigheten överför därefter månadsvis administrationsersättning till berörda myndigheter (Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Statens Servicecenter i nuläget). För respektive myndighet ses då *Administration av ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet* som ett eget avgiftsområde mot vilket resultatet, dvs. administrationsersättningen/avgiften kontra myndighetens kostnad, redovisas och regleras. Det är således inte från Pensionsmyndigheten som övriga myndigheter gör avgiftsuttag.

I samma avsnitt i utredningen föreslås att avgifterna ur premiepensionssystemet ska finansiera rättegångskostnader och skadeståndsskyldighet. Dessa kostnader kan komma att variera mycket i storlek och över tid vilket medför att de är svåra att prognostisera. Då framställan om nästa års avgiftsuttag lämnas till regeringen i maj månad (Pensionsmyndigheten samordnar detta i enlighet med sin instruktion) och Pensionsmyndigheten får förhålla sig till det regeringsbeslut om avgiftsuttag som kommer av detta under kommande års verksamhet, kan oväntade rättegångs- och skadeståndskostnader medföra stora avvikelser i utfallet jämfört med erhållet avgiftsuttag. Detta måste kunna hanteras redovisningsmässigt under och mellan budgetår. Exempel: Myndighetens avgiftsuttag ur premiepensionssystemet uppgår ett år till 40 mnkr, vilket baseras på budget. Av dessa avser 20 mnkr rättegångskostnader. Under året ökar rättegångskostnaderna till 40 mnkr och ett skadestånd på 10 mnkr måste betalas. Pensionsmyndigheten anser att det bör klargöras om den nya myndighetens avgifts- och resultatområde kan regleras över tid och om det behövs någon form av kredit för att hantera myndighetens driftkostnader.

Det behövs ingen ytterligare särskild tillsyn av myndighetens verksamhet (13.9.3)

Att undanta delar av premiepensionen från Finansinspektionens tillsyn skulle försvaga skyddet av pensionsspararnas tillgångar. Att undanta den nya myndigheten från regeringens årliga utvärdering försämrar den statliga genomlysningen och bidraget till att hålla riksdagen och pensionsgruppen informerad om premiepensionen. Öppenhet och uppföljning är nödvändig för att stärka förtroendet för sparande på premiepensionens fondtorg. Utifrån dessa skäl avstyrker Pensionsmyndigheten förslagen att den nya myndigheten inte skulle omfattas av Finansinspektionen tillsyn och regeringens årliga utvärdering.

Följändringar med anledning av att Sjunde AP-fonden byter namn till Myndigheten för premiepensionens förvaltning (13.11.2)

I Förordningen (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten bör skrivningen i 10 § Bisysslor om *Sjunde AP-fonden* justeras.

Det framgår att den nya myndighetens årsredovisning inte kommer att revideras av Riksrevisionen. I nuläget granskar Riksrevisionen även den förvaltning av den traditionella försäkringen som Pensionsmyndigheten gett i uppdrag till Kammarkollegiet. Om lagstiftaren skulle gå vidare med förslaget att i lag reglera att den nya myndigheten ska ges i uppdrag att utföra kapitalförvaltningstjänster på uppdrag av Pensionsmyndigheten, bör det säkerställas att Riksrevisionen kan utföra motsvarande granskning hos den nya myndigheten. Det underlättar framtagande och

granskning av den särskilda redovisningen om premiepension i Pensionsmyndighetens årsredovisning.

5 Övriga förslag

5.1 Sekretess (kap 15)

Överföring av sekretess rörande visseblåsare (15.9)

I 30 kap. 8 d § OSL föreslås en bestämmelse om överföring av sekretess för de uppgifter som lämnas från Finansinspektionen till den nya myndigheten.

Pensionsmyndigheten omfattas inte av bestämmelsen vilket medför att uppgifterna inte skyddas av sekretess om uppgifter i sin tur lämnas vidare av den nya myndigheten till Pensionsmyndigheten. Någon förklaring till denna ordning lämnas inte i betänkandet. Det kan inte uteslutas att sådana uppgifter kan komma att lämnas till Pensionsmyndigheten och det bör därför övervägas om Pensionsmyndigheten också ska omfattas av bestämmelsen.

5.2 Behandling av personuppgifter (kap 16)

Pensionsmyndigheten behöver samverka och bistå den nya myndigheten i löpande granskning av fondförvaltare och fonder. I denna samverkan kommer både den nya myndigheten och Pensionsmyndigheten att behandla stora mängder personuppgifter, som kan vara av integritetskänslig karaktär.

Redan idag behandlar Pensionsmyndigheten stora mängder personuppgifter inom ramen för granskningen av fondförvaltare och fonder. Det gäller främst uppgifter om företrädare i de företag som tillhandahåller fonder på fondtorget, men också uppgifter om pensionssparare. Om avsikten är att den nya myndigheten ska ha tillgång till personuppgifter som hämtas från Pensionsmyndighetens IT-system behöver det utredas på vilket sätt det ska ske och att sådan behandling får ske.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande

Som framgår av Pensionsmyndighetens yttrande behöver förslaget genomarbetas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Först då är det möjligt för Pensionsmyndigheten att fullt ut bedöma den samlade effekten av det som föreslås. Det kan emellertid redan nu konstateras att tidpunkten för ikraftträdande behöver senareläggas. Det gäller särskilt bestämmelserna rörande valarkitekturen. Ikraftträdandet bör i denna del samordnas med tidpunkten för när det nya upphandlade fondtorget beräknas vara färdigställt. Detta gäller oavsett om ansvaret för valarkitekturen ligger hos Pensionsmyndigheten eller överförs till nya myndigheten.

Övergångsbestämmelser till SFB

Idag kan fondavtal endast ingås efter ansökan. De bestämmelser som reglerar ansökningsförfarandet upphävs utan särskilda övergångsbestämmelser. Som Pensionsmyndigheten påtalat under avsnitt 3.4, *Avtalets löptid (11.16.3)*, förekommer redan idag byte av andelsklasser, sammanläggning av fonder, partsbyte m.m. Det framgår inte hur sådana åtgärder ska hanteras efter ikraftträdandet fram till tidpunkten då ett nytt upphandlat fondtorg är på plats. Pensionsmyndigheten anser att lagstiftaren

i den fortsatta beredningen bör överväga om det finns behov av att se över de föreslagna övergångsbestämmelserna i denna del, för att undvika negativa effekter för pensionssparare.

Enligt nuvarande reglering ska granskning av fondförvaltare och fondavtal ske löpande vilket innebär att den inleds så snart fondavtal tecknats. Granskningen pågår så länge avtalet består och det kvarstår förpliktelser som ska fullgöras av fondförvaltaren. Övergångsbestämmelsens lydelse i p 3 kan således tolkas som att Pensionsmyndigheten ska ansvara för granskningen av samtliga fondavtal som ingåtts före ikraftträdandet. Pensionsmyndigheten behöver i sådant fall behålla personal med relevant kompetens under hela övergångsperioden, fram till dess att det befintliga fondtorget är avvecklat och ersatt av ett upphandlat fondtorg.

Som Pensionsmyndigheten uppfattar utredningens skrivningar i avsnitt 13.5 och författningskommentaren till övergångsbestämmelserna är det emellertid inte avsikten, utan den nya myndigheten ska ansvara för och granska merparten av de befintliga fondavtalen. Pensionsmyndigheten ska endast ansvara för vissa granskningar som påbörjats och där åtgärder vidtagits innan den 1 januari 2021, främst vad avser de s.k. särskilda händelserna.

Hur övergångsbestämmelserna ska tolkas och tillämpas i denna del har betydelse för genomförandet av verksamhetsövergången och respektive myndighets behov av personal. Det behöver därför klargöras vad som i övergångsbestämmelsen p 3 avses med "...granskningar... som Pensionsmyndigheten har inlett...".

7 Närmare om konsekvenser av utredningens förslag

7.1 Konsekvenser för pensionssparare och pensionärer

Pensionsmyndigheten bedömer att en uppdelning av verksamhet på två myndigheter, åtminstone initialt ökar de totala kostnaderna. Det drabbar pensionsspararna bl.a. i form av högre administrationsavgift vilket påverkar deras premiepensionskapital.

Utredningen beskriver att snittavgiften för pensionssparare på fondtorget (exklusive AP7 Såfa) var 0,29 procent efter rabatt. Den aktuella snittavgiften vid årsskiftet 2019/2020 är 0,26 procent efter rabatt. Utredningen redovisar exempel på vilka effekter upphandling kan få i form av sänkt snittavgift. Det är rimligt att anta att en koncentration till färre fonder kan leda till minskade förvaltningskostnader i systemet som helhet. Det bör dock framhållas att det finns en gräns för hur låg snittavgiften kan bli, vilket exemplifieras av förvaltningsavgiften i AP7 Såfa som under 2019 var 0,09 procent (upp till 55 års ålder). Utredningens exempel kan även jämföras med snittavgiften på fondtorget inklusive AP7 Såfa, som vid årsskiftet 2019/2020 var 0,18 procent. Med nuvarande storleksprogressiva rabattmodell så har systemet idag en årlig minskad snittavgift om cirka 0,01-0,02 procentenheter.

7.2 Konsekvenser för Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndigheten bedömer att ett genomförande av utredningens förslag om utvecklad valarkitektur och uppdelning av uppgifter rörande fondtorget skulle innebära IT-relaterade utvecklingskostnader hos Pensionsmyndigheten i ett intervall mellan 75-87 mnkr för anpassning av systemstöd. Merparten av dessa IT-kostnader avser utveckling av valarkitektur. Därtill kommer myndighetens del i kostnader för att

ta fram nya avtal och nya myndighetsöverskridande processer om cirka 5-8 mnkr. Den uppskattade summerade kostnaden för genomförandet uppgår därmed till 80-95 mnkr. Det relativt breda intervallet beror på att förslagets närmare innebörd inte är tillräckligt detaljerade. Pensionsmyndigheten saknar idag finansiering av dessa kostnader.

Kostnadsestimaten ovan omfattar inte den IT-utveckling av fondhandelssystemet som krävs om specialfonder tillåts ingå i det upphandlade fondtorget. Inte heller ingår kostnader för att omöjliggöra aktiva val av AP7Såfan och de underliggande byggstensfonderna.

Vi har inte gjort någon uppskattning om hur förslagen påverkar Pensionsmyndighetens löpande kostnader. Om lagstiftaren väljer att gå vidare med det förslaget, behövs en mer omfattande konsekvensanalys vad gäller kostnader och IT-resurser i förhållande till genomförande av övriga förslag.

Pensionsmyndigheten behöver även utforma en process för att mäta måluppfyllnaden vad gäller avkastningsmål och graden av valfrihet och säkerställa rätt statistik.

Detta yttrande är beslutat av generaldirektören Daniel Barr och styrelseordföranden Kerstin Wigzell efter föredragning av verksamhetsutvecklaren Nanna Risberg Lindstedt. Styrelsen bestående av ordförande Kerstin Wigzell, ledamöterna Thomas Rolén, Annika Creutzer, Eva Vestin, Marcus Karlsson och generaldirektören Daniel Barr har sedan tidigare beslutat att ställa sig bakom inriktningen i yttrandet.

Kerstin Wigzell

Daniel Barr

Nanna Risberg Lindstedt